

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Mrázkové a soudců JUDr. Pavla Vlacha a Mgr. Daniely Večerkové v právní věci

žalobce: **Bc. K. B.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Helenou Morozovou
sídlem Olšanská 2643/1a, Praha 3

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČ 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2

o zadostiučinění nemajetkové újmy a náhradu škody,

k odvolání obou účastníků proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. 7. 2020, č. j. 10 C 14/2019-242,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé ohledně částky 25 810 Kč **potvrzuje** a v zamítavém výroku o věci samé se **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 58 600 Kč, jinak se v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 306 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení ohledně požadavků žalobce na zaplacení částky 288 875,33 Kč a dání omluvy (výrok I), uložil žalované zaplatit žalobci částku 48 560 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok II), zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 860 748,67 Kč (výrok III), a uložil žalobci zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení částku 77,49 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok IV).
2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalované jednak zadostiučinění za nemajetkovou újmu zaplacením částek 200 000 Kč a 111 600 Kč a dáním omluvy, jednak náhrady hmotných újem zaplacením částek 244 266 Kč, 237 318 Kč a 405 000 Kč. Tyto újmy měly žalobci vzniknout v důsledku trestního stíhání jeho osoby jako obviněného (obžalovaného), jež bylo zahájeno usnesením policejního orgánu ze dne 18. 4. 2016, po podání obžaloby vedeno u Okresního soudu ve Znojmě pod sp. zn. 3 T 168/2016 a skončeno rozsudkem Krajského soudu v Brně jako odvolacího soudu ze dne 17. 10. 2018, č. j. 9 To 140/2018-855, kterým bylo rozhodnuto tak, že se zrušuje rozsudek Okresního soudu ve Znojmě ze dne 11. 12. 2017, č. j. 3 T 168/2016-805, a nově se rozhoduje tak, že se žalobce podle § 226 písm. b) trestního řádu zproští uje obžaloby Okresního státního zastupitelství ve Znojmě ze dne 10. 11. 2016, č. j. Zt 104/2016-172. Pokud jde o nemajetkovou újmu, žalobce požadoval odškodnění zaplacením částek 111 600 Kč za újmu způsobenou 93 dny výkonu vazby (1 200 Kč/den) a 200 000 Kč za újmu způsobenou trestním stíháním samým. Požadovaná náhrada škody sestávala z žalobcem v průběhu trestního stíhání vynaložených nákladů obhajoby ve výši 244 266 Kč a ušlého výdělku za dobu vazby ve výši 237 318 Kč a za dobu zbývajících trestního stíhání ve výši 405 000 Kč.
3. Soud prvního stupně vyšel po provedeném dokazování předně ze zjištění odpovídajících žalobou tvrzenému (a mezi účastníky nespornému) průběhu žalobcova trestního stíhání, zahrnujícího i výkon vazby v době od 19. 4. 2016 do 20. 7. 2016 (tj. po dobu 93 dnů). V tomto ohledu odvolací soud pro stručnost svého rozhodnutí plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku, neboť o průběhu žalobcova trestního stíhání a správnosti skutkových zjištění soudu prvního stupně učiněných v tomto směru nebylo mezi účastníky sporu.
4. Již na tomto skutkovém podkladě soud prvního stupně shledal, že žalobce byl ve smyslu § 1 odst. 1, § 2, § 5 písm. a), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 9 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále i jen „OdpŠk“), nezákonně trestně stíhán. Proto je legitimován uplatňovat nároky na odškodnění trestním stíháním zapříčiněných materiálních škod i nemajetkových újem, včetně újmy způsobené omezením jeho osobní svobody výkonem vazby.
5. Úvodem jejich posouzení vyšel soud prvního stupně z toho, že žalobce uplatnil dne 21. 8. 2019 zažalované nároky u žalované dne 11. 2. 2019. Žalovaná na ně plnila podle svého stanoviska ze dne 18. 12. 2019 jednak zaplacením částek 214 475,33 Kč na náhradu nákladů obhajoby a 74 400 Kč (800 Kč/den) na odškodnění imateriální újmy za vazbu, jednak dáním omluvy za nezákonné trestní stíhání. Ve zbytku žalobce odškodnit odmítla. Žalobce vzal žalobu v rozsahu plnění žalované zpět, a soud prvního stupně proto řízení o žalobě v tomto rozsahu zastavil výrokem I napadeného rozsudku. Po uvedené dispozici žalobou tak zůstaly předmětem řízení požadavky na:
 - a) zaplacení částky 37 200 Kč za újmu způsobenou výkonem vazby;
 - b) zaplacení částky 200 000 Kč za újmu způsobenou trestním stíháním;
 - c) zaplacení částky 29 790,67 Kč na náhradu nákladů obhajoby;
 - d) zaplacení částky 237 318 Kč na náhradu ušlého výdělku (zisku) za dobu vazby;
 - e) zaplacení částky 405 000 Kč na náhradu ušlého výdělku (zisku) za zbývajících dobu trestního stíhání (přesahující výkon vazby).

6. Důvodnost uvedených nároků soud prvního stupně posoudil následujícím způsobem:

7. **nárok ad a):**

Soud prvního stupně vyšel z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2357/2010, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 52/2012 (dále jen „R 52/2012“). Podle něj by se zadostiučinění mělo pohybovat v rozmezí částek 500 Kč až 1 500 Kč za den trvání vazby, což znamená, že pomyslný střed odškodnění odpovídá částce 1 000 Kč/den. Okolnost odůvodňující snížení zadostiučinění pod tuto hranici soud prvního stupně shledal v tom, že žalobce byl těsně před vzetím do vazby pravomocně odsouzen v jiné trestní věci, vedené u Okresního soudu ve Znojmě pod sp. zn. 3 T 109/2015, za spáchání trestných činů výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zák. a ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zák., a to k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců se stanovením zkušební doby na 12 měsíců. Na druhou stranu soud prvního stupně shledal i důvody pro stanovení odškodnění částkou vyšší než 1 000 Kč denně. Spatřoval je v tom, že žalobce byl před vzetím do vazby činný jakožto tlumočnick pro orgány činné v trestním řízení, což jeho pobyt ve vazbě značně stěžovalo a vystavovalo ho výrazně většímu riziku než jiné obviněné osoby, a dále zejm. v tom, že výkonem vazby byl zcela vyloučen žalobcův kontakt s jeho nezletilými dětmi. Vzetí žalobce do vazby se podle soudu prvního stupně negativně promítlo i do navazujících opatrovnických sporů a omezujících opatření, které mu byly uloženy v souvislosti s propuštěním z vazby a spočívaly mj. v zákazu styku s dětmi. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že se uvedené faktory navzájem kompenzují, a proto stanovil výši denního odškodného právě částkou 1 000 Kč. To při 93 dnech vazby a s ohledem na žalovanou z tohoto titulu již uhrazené odškodnění činí důvodným žalobní požadavek ještě co do částky 18 600 Kč (93 dnů po 200 Kč/den), a nedůvodným ve stejném rozsahu (18 600 Kč).

8. **nárok ad b):**

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobci v důsledku trestního stíhání vznikla nemajetková újma, neboť jím bylo zasaženo zejm. do jeho rodinného a zčásti i profesního života, a že tuto újmu je namíste odškodnit v penězích. V tomto ohledu akcentoval, že žalobce byl stíhán pro zločiny týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. d) tr. zák. a těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zák. za což mu hrozil trest odnětí svobody až na deset let. Trestní řízení trvalo dva a půl roku, což lze sice považovat za dobu přiměřenou z pohledu ustanovení § 13 odst. 1 věta třetí OdpŠk, na druhou stranu však jde o dobu již delší z pohledu působení hrozby zmíněného vysokého trestu. Trestní stíhání komplikovalo i po propuštění z vazby žalobcovy kontakty s dětmi, znevýhodňovalo jej v paralelně probíhajícím opatrovnickém řízení a zčásti jej omezovalo i v profesní sféře, kdy nadále nebyl přibírán jako tlumočnick tzv. na slib. Zvážením uvedeného a i s přihlédnutím ke srovnatelným případům odškodnění, jemuž se podrobně věnoval pod bodem 39 odůvodnění rozsudku, shledal soud prvního stupně adekvátním odškodněním újmy vzniklé žalobci trestním stíháním částku 10 000 Kč, a tudíž nedůvodným požadavek na zaplacení částky 190 000 Kč. V této souvislosti rovněž zdůraznil, že zásadní rodinné újmy byly žalobci dílem odškodněny již v rámci satisfakce poskytnuté za vazbu.

9. **nárok ad c):**

Soud prvního stupně se neztotožnil s obranou žalované, podle níž nelze žalobce odškodnit v rozsahu částky 4 150 Kč odpovídající jinak nesporně vykonané obhajobě JUDr. N. z toho důvodu, že nedoložil její úhradu jmenovanému obhájci. V tomto ohledu poukázal na ustanovení § 2952 o. z., podle něž může škoda záležet též ve vzniku dluhu, a shledal žalobní nárok v tomto rozsahu opodstatněným. Naopak ohledně zbylé částky 25 640,67 Kč ve shodě s žalovanou uzavřel, že žalobci nepřísluší ani navýšení odměny obhájce za sepis odvolání ze dne 18. 4. 2018 na dvojnásobek, ani navýšení odměn obhájce za porady s klientem trvající více hodin. Odvolání s ohledem na jeho rozsah (pět stran formátu A4) ani obsah podle soudu prvního stupně nevykazuje důvody pro navýšení odměny na dvojnásobek. Další porady s klientem pak byly žalovanou

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

odškodněny přesně ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále i jen „AT“), podle něž je podmínkou jejich honorovatelnosti právě jen trvání porady v délce alespoň jedné hodiny. Jejich pokračování nad tuto dobu je již bez významu. K žalobcově námitce, že jeho obhájce mohl porady účelově přerušovat a vytvářet tak další a další úkony ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) AT, soud prvního stupně uvedl, že již nyní je množství žalovanou dobrovolně reparovaných porad nadstandardní.

10. **nárok ad d)**:

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že jakkoliv byl žalobce ke dni 22. 3. 2016 pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, což je skutečnost jinak *ex lege* bránící výkonu tlumočnické činnosti, vykonával by v období vazby činnost tlumočnicka tzv. na slib ve věci xxx xxx xxx, ježto v ní tlumočil i předtím. Rozsah a finanční podmínky takového tlumočení, a tedy právě jen této ušlé výdělkové příležitosti, však podle soudu prvního stupně nejsou zřejmé. Z žalobcem doložených daňových příznání za předchozí období nebylo možné vyjít již proto, že se z nich nepodává, jaké výdělkové příležitosti žalobci skutečně ušly. Proto soud prvního stupně shledal důvody pro aplikaci ustanovení § 30 OdpŠk a s jeho pomocí shledal nárok důvodným jen v rozsahu částky 15 810 Kč (93 dnů vazby po 170 Kč/den).

11. **nárok ad e)**:

Soud prvního stupně vyšel při posouzení tohoto nároku, konstruovaného žalobcem s pomocí zbývající délky trestního stíhání (po propuštění z vazby), výše zaručené mzdy 15 000 Kč/měsíčně a tvrzení o nemožnosti vykonávat tlumočnickou činnost a obchodovat se sanitární keramikou z důvodu předmětného trestního stíhání, z ustanovení § 4 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a tam zakotvené podmínky bezúhonnosti tlumočnicka. Tu žalobce přestal splňovat již ke dni 22. 3. 2016, a tedy ještě před zahájením trestního stíhání. Dominantní příčinou útlumu žalobcovy tlumočnické činnosti tak podle soudu prvního stupně bylo, že nemohl působit jako soudní tlumočnick, „přišel o razítko“, což ostatně potvrdili jak žalobce ve své účastnické výpovědi, tak svědkyně M. Oba shodně uvedli, že k obnovení žalobcovy tlumočnické činnosti došlo poté, co opět „získal razítko“. *Ad hoc* možnost tlumočení v průběhu vazby na tom podle soudu prvního stupně ničeho nemění. Mezi trestním stíháním a vznikem tvrzené škody ad e) tudíž podle soudu prvního stupně absentuje příčinná souvislost.

12. Z vyložených důvodů soud prvního stupně žalobě vyhověl jen co do částky 48 560 Kč (18 600 Kč + 4 150 Kč + 10 000 Kč + 15 810 Kč) a ve zbytku (860 748,67 Kč) žalobu zamítl.

13. O náhradě nákladů řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 2, 146 odst. 2 (zjevně věta druhá – poznámka odvolacího soudu) a § 151 odst. 1 o. s. ř., jakož i vyhlášky č. 254/2015 Sb. Po srovnání tarifních hodnot všech zažalovaných nároků, činících podle soudu prvního stupně v součtu 1 036 584 Kč, uzavřel, že žalovaná uspěla v rozsahu tarifní hodnoty ve výši 626 508 Kč, a tedy převážně. Proto jí přísluší 25,83% jejich celkových nákladů, odpovídajících jedné paušální náhradě hotových výdajů ve výši 300 Kč za vyjádření k žalobě, tj. právě částka 77,49 Kč, kterou soud prvního stupně uložil žalobci zaplatit v zákonné pariční lhůtě.

14. Oba účastníci napadli rozsudek soudu prvního stupně včasným a přípustným odvoláním. Žalobce jím brojil (podle obsahu odvolání) proti celému zamítavému výroku o věci samé a výslovně též proti výroku o náhradě nákladů řízení. Žalovaná podala odvolání proti vyhovujícímu výroku v rozsahu, v němž byla zavázána k zaplacení částek 10 000 Kč na odškodnění nemajetkové újmy za trestní stíhání a 15 810 Kč na odškodnění ušlého výdělku za vazbu.

15. Ve vztahu k nároku ad a), tj. odškodnění za vazbu, vytkl žalobce právnímu posouzení věci soudem prvního stupně stanovení nepřiměřeně nízkého odškodnění, a to i s přihlédnutím ke zvýšení životní úrovně v České republice od data vydání R 52/2012. Již jen proto by měla být podle žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

považována částka 1 000 Kč/den nikoliv za střední, ale za minimální odškodnění. Částka požadovaná žalobou, tj. 1 200 Kč/den, je podle žalobcova názoru adekvátní už jen proto, že byl vazbou zcela „odstříhnut“ od svých dětí, na nichž mu velmi záleželo.

16. Shodnou námitku žalobce formuloval i ve vztahu k nároku ad b), kdy považuje částku 10 000 Kč na odškodnění za trestní stíhání za zcela nedostatečnou. Soudem prvního stupně zmíněná dvě rozhodnutí, v nichž bylo poškozenému přiznáno odškodnění právě touto částkou, jsou s žalobcovou trestní věcí nesrovnatelná, soud prvního stupně ostatně podle žalobce na vystižení snad shodných znaků rezignoval. Soud prvního stupně nevzal při určení výše odškodnění do úvahy „tvrzení jednotlivých svědků“ o tom, že trestní stíhání bylo vyvoláno „pravděpodobně“ na objednávku jeho manželky a matky nezletilých dětí. Žalobci hrozil vysoký trest, dopad na jeho psychiku byl zcela enormní a trval více než dva roky.
17. Pokud jde o nepřiznané náklady obhajoby, podle žalobce postupoval jeho obhájce při navýšení odměny za sepis odvolání v souladu s advokátním tarifem, žalobce mu toto navýšení uhradil, a proto má nárok na jeho reparaci. Přístup soudu prvního stupně k vícehodinovým poradám se žalobci jeví být „nebezpečným precedentem“, jehož akceptování by nutilo advokáty porady „ukončovat a znovu začínat“, aby měli skutečně proplacen čas, který poradám věnují.
18. Ohledně posouzení ušlého zisku žalobce nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že zásadním důvodem nemožnosti výkonu tlumočnické činnosti bylo jeho pravomocné odsouzení v předchozí trestní věci. Žalobce doložil, že i přes tuto skutečnost nadále tlumočil tzv. na slib, což právní předpisy umožňují. Pokud by nebylo hrozby odsouzení v předmětné trestní věci, činil by tak i nadále, a to nejen v průběhu vazby, ale i po propuštění. Soud prvního stupně nevzal v potaz, že žalobce v rámci svého výslechu uvedl, že měl možnost rozjet více své podnikání v oblasti sanační keramiky, ale že ke klíčové spolupráci nedošlo, jelikož v době plánované schůzky byl ve vazbě. Stejně tak nepřihlédl k žalobcem předloženým daňovým přiznáním a křivce poklesu žalobcových příjmů v době trestního stíhání. Měl-li soud prvního stupně za to, že žalobce stran ušlého zisku cokoli netvrdil či neprokázal, měl mu v tomto směru adresovat příslušné poučení, což neučinil. Pokud již soud prvního stupně paušalizoval vznik škody jen ve vztahu k době trvání vazby, pak žalobci není zřejmé, proč mu nepřiznal žádné odškodnění i za zbylé období trestního stíhání, v němž žalobce nemohl ani tlumočit, ani podnikat v oblasti sanační keramiky.
19. Pokud jde konečně o výrok o náhradě nákladů řízení, žalobce je toho názoru, že byl ve věci plně úspěšný, byť mu nebylo přiznáno odškodnění nemajetkové újmy ani náhrada škody v plné výši, neboť rozhodování o výši těchto nároků záviselo na úvaze soudu. Proto mu bylo namíste přiznat plnou náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o. s. ř. Pokud soud prvního stupně hodlal postupovat podle § 142 odst. 2 o. s. ř., „zapomněl“ podle žalobce rozhodnout o vrácení soudního poplatku, neboť žalobce bral po podání žaloby a plnění žalované nároky zčásti zpět.
20. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v jeho odvolání dotčeném rozsahu zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
21. Žalovaná v odvolání vytkla soudu prvního stupně, že v rámci úvah vedoucích ho k přiznání částek 10 000 Kč na odškodnění nemajetkové újmy za trestní stíhání a 15 810 Kč na odškodnění ušlého výdělků za vazbu opomněl zhodnotit žalobcovo předchozí pravomocné odsouzení. K nároku na náhradu škody v tomto ohledu namítla, že pokud policejní orgán přizváním žalobce k tlumočení i po 22. 3. 2016 nerespektoval zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, stojí přiznání paušalizované náhrady škody za vazbu v příkrém rozporu se zásadou *ex iniuria ius non oritur* (z bezpráví právo vzejít nemůže). Ve vztahu k nároku na odškodnění následků trestního stíhání je žalovaná toho názoru, že žalobcova osobnostní sféra utrpěla zásah již předchozím trestním stíháním, v němž však byl pravomocně uznán vinným, což je podle žalované v očích veřejnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

vnímáno daleko negativněji než vedení trestního řízení, které skončí zprošťujícím rozhodnutím. Vyslovená omluva se za této situace jeví být žalované dostatečnou satisfakcí. Proto žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v jejím odvoláním dotčené části jeho vyhovujícího výroku změnil a žalobu v tomto rozsahu zamítl.

22. Odvolací soud přezkoumal k odvolání obou účastníků a v jimi vytyčených mezích napadený rozsudek soudu prvního stupně včetně řízení předcházejícího jeho vydání (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a shledal zčásti opodstatněným jen odvolání žalobce. Odvolání žalované není důvodné.
23. Odvolací soud po přezkumu napadeného rozsudku úvodem konstatuje, že soud prvního stupně dospěl po provedeném dokazování ke správným a pro rozhodnutí o věci v postačujícím rozsahu učiněným skutkovým zjištěním. Se skutkovými závěry soudu prvního stupně se tak odvolací soud ztotožňuje jako správnými a v podrobnostech na ně pro stručnost odůvodnění svého rozhodnutí odkazuje. Soud prvního stupně nepochybil ani citací na věc přílehlajících ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., na jejichž podkladě předně správně kvalifikoval žalobcovu trestní stížnost (včetně v něm vykonané vazby) jako nezákonné (nedůvodné), a je namístě mu přisvědčit i ve zdůraznění významu závěrů přijatých a odůvodněných v jím citované judikatuře Nejvyššího soudu. Na tomto podkladě soudem prvního stupně zaujaté právní posouzení všech pěti zažalovaných dílčích nároků odvolací soud zcela převážně rovněž sdílí (s dvěma dílčími výhradami, k tomu viz níže) a i s přihlédnutím k odvolacím námitkám obou účastníků k němu uvádí následující (pro přehlednost níže opět po jednotlivých nárocích).

24. nárok ad a):

Odvolací soud je ve shodě s žalobcem toho názoru, že soudem prvního stupně v zásadě správně zjištěnou míru žalobci vazbou způsobené újmy dostatečně nevystihuje poskytnutí „středního“ odškodnění (1 000 Kč/den), ale že je namístě poskytnout částku vyšší, žalobcem podle názoru odvolacího soudu střízlivě stanovenou na 1 200 Kč/den. Odvolací soud nemá oproti soudu prvního stupně za to, že by žalobcově vzetí do vazby bezprostředně předcházející odsouzení k podmíněnému trestu odnětí svobody mělo mít na rozsah (povahu) jemu vazbou způsobené újmy jakýkoliv vliv. Soud prvního stupně naopak nepochybil úvahou, že žalobce jako dlouholetý soudní (a „policejní“) tlumočnický musel vazbu vnímat velmi úkorně již proto, že stál léta takřkajíc „na druhé straně barikády“. Správně shledal i zásadní zásah do žalobcových rodinných poměrů, kdy byl vzat do vazby jako otec dvou nezletilých dětí, t. č. xxx dcery a xxx syna, k nimž měl a nadále musí mít nejužší vztah, má-li je podle obsahu spisu t. č. svěřeny do výchovy on, a nikoliv jejich matka (a současně oznamovatelka údajné trestné činnosti, pro kterou byl nedůvodně stíhán a vzat do vazby). Uvedené okolnosti podle odvolacího soudu odůvodňují stanovení denního odškodného částkou 1 200 Kč a celkového odškodnění za 93 dnů vazby plnou žalobcem požadovanou částkou 111 600 Kč.

25. nárok ad b):

Soud prvního stupně správně vystihl, že stanovení formy (výše) zadostiučinění má vyjít především z povahy trestní věci, délky trestního stíhání a dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti a že by měla respektovat i odškodnění poskytnuté v obdobných případech. Správně rovněž uzavřel, že žalobci by se mělo dostat odškodnění v penězích. Stanovení jeho výše jen částkou 10 000 Kč však podle odvolacího soudu uvedeným východiskům neodpovídá. Žalobci hrozil vysoký trest odnětí svobody, přičemž vzhledem k trestní sazbě a předchozímu podmíněnému odsouzení bylo pro případ shledání viny reálně očekávatelné uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Pokud jde o délku stíhání, soud prvního stupně uzavřel plně v intencích judikatury Nejvyššího soudu (srov. zejm. rozsudek ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3604/2014), že jakkoliv by zřejmě obstála při posuzování přiměřenosti ve smyslu § 13 OdpšK, z pohledu satisfakce újmy způsobené trestním stíháním (nezákonným rozhodnutím) je namístě ji

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

hodnotit jako již delší a takto k ní i přihlédnout. I vzhledem k soudem prvního stupně správně akcentovanému negativnímu ovlivnění opatrovnického řízení probíhajícím trestním stíháním, které už s ohledem na jeho předmět (údajně brachiální násilí na matce dětí) nemohlo žalobce v opatrovnickém řízení než prakticky diskvalifikovat, je podle odvolacího soudu částka 10 000 Kč, přiznaná na odškodnění soudem prvního stupně, nepřiměřeně nízká.

26. Ve věcech vedených u zdejšího soudu jako soudu odvolacího pod sp. zn. 13 Co 276/2017 a sp. zn. 20 Co 239/2017 byli z titulu nezákonného trestního stíhání odškodnění částkou 50 000 Kč dva spoluobžalovaní, stíhání bezmála deset let (za nepřiměřenou délku stíhání však byli odškodnění samostatně) pro trestný čin poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák., za což jim hrozil trest odnětí svobody na dvě léta až osm let. Obžalovaní byli (stejně jako žalobce) reálně ohroženi nepodmíněným trestem odnětí svobody, k němuž nadto byli v průběhu řízení nepravomocně odsouzeni soudem prvního stupně. Byli dotčeni stresem, obavami o budoucnost rodiny, přičemž v případě poškozeného ve věci 13 Co 276/2017 šlo rovněž o otce nezletilého syna, svěřeného mu rozhodnutím soudu do výhradní péče. Ve věci posuzované posléze Nejvyšším soudem pod sp. zn. 30 Cdo 2236/2017 byl poškozený trestně stíhán bezmála osm let pro trestné činy zpronevěry a podvodu, trestní stíhání jej poznamenalo psychicky, zaznamenal útlum v podnikání. Na odškodnění nemajetkové újmy z tohoto titulu obdržel rovněž částku 50 000 Kč (kterou, pravda, i požadoval). Jeho dovolání bylo odmítnuto. Ve věci posuzované posléze Nejvyšším soudem pod sp. zn. 30 Cdo 1714/2014 (u zdejšího odvolacího soudu vedeno pod sp. zn. 19 Co 437/2013) poškozená obdržela zcela shodnou částku, přičemž byla trestně stíhána šest a čtvrt roku (a z důvodu délky trestního stíhání odškodněna samostatně) pro trestný čin zatajení věci podle § 254 odst. 1, odst. 2 tr. zák., a po překvalifikování (ve zhruba polovině trestního stíhání) pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 tr. zák., § 254 odst. 1, odst. 2 tr. zák., za což jí hrozil trest odnětí svobody na šest měsíců až pět let, resp. na pět až dvanáct let. I její dovolání bylo odmítnuto. O něco vyššího odškodnění (částkou 80 000 Kč) se dostalo obžalovanému v trestní věci, jež byla v odškodňovacím řízení posuzována u zdejšího soudu jako soudu odvolacího pod sp. zn. 17 Co 363/2016. Šlo o rozsáhle medializované trestní stíhání (uvedený aspekt věci u žalobce absentuje) více osob údajně tvořících tzv. „xxx xxx“. Poškozený byl po 16 měsících stíhán pro trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 tr. zák., za který mu bylo možné v případě uznání viny uložit trest odnětí svobody v sazbě od pěti do dvanácti let. Dalších 19 měsíců byl po překvalifikování stíhaných skutků viněn z trestného činu útisku podle § 237 tr. zák., za který bylo možné uložit trest odnětí svobody v délce nejvýše 6 měsíců. O trestním stíhání poškozeného se dozvědělo velké množství lidí, ten jej prožil pln frustrace a obav, na jeho úvod byl omezen na osobní svobodě zadržením, byl mu zajištěn majetek včetně např. osobního automobilu, trestní stíhání mělo negativní dopad na jeho širší sociální vazby, utrpěl dokonce xxx xxx xxx. Další spoluobžalovaný v této trestní věci, jehož nárok na odškodnění byl posuzován u zdejšího odvolacího soudu pod sp. zn. 68 Co 237/2014, obdržel z téhož důvodu opět částku 50 000 Kč.

27. S přihlédnutím k výši odškodnění, jež bylo přisouzeno ve shora zmíněných věcech, jakož i vzhledem ke shodám, jež vykazují s věcí nyní souzenou, je podle odvolacího soudu adekvátním odškodněním žalobci trestním stíháním vzniklé nemajetkové újmy rovněž částka 50 000 Kč. Odvolací soud se ani přinejmenším neztotožňuje s námitkou žalované, že žalobcova osobnostní sféra, vyjma tedy profesní, utrpěla výrazný zásah již předchozím trestním stíháním. Nic takového nebylo v řízení zjištěno, na žalobcově rodinné pozici, vztahu k dětem, postavení v opatrovnickém řízení apod. toto předchozí trestní stíhání evidentně nic nezměnilo. Jen žalovanou vyslovená omluva proto nemůže být dostatečnou satisfakcí. Na druhou stranu však podle odvolacího soudu nemůže obstát odvolací námitka žalobce o „pravděpodobném“ objednání trestního stíhání jeho manželkou, stejně jako úvahy soudu prvního stupně jí snad přisvědčující (srov. pod bodem 11 odůvodnění jeho rozsudku: „... lze mít za prokázané, že trestní řízení bylo zneužito jako prostředek řešení vzájemných konfliktů ze strany manželky“). Nic takového nebylo v řízení postaveno najisto, jen dojmy slyšených svědků podle odvolacího soudu tak zásadní zjištění podložit nemohou.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

28. nárok ad c):

V případě tohoto nároku, dotčeného odvoláním žalobce jen v rozsahu částky 25 640,67 Kč, se odvolací soud plně ztotožňuje s posouzením věci soudem prvního stupně. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 38/06, je „účelem úpravy v § 31 odst. 3 interpretace skutečné škody, spočívající v nákladech vynaložených poškozeným na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí anebo nápravu nesprávného úředního postupu, ve smyslu účelně vynaložených nákladů, přičemž za takové lze z pohledu právní jistoty považovat ty, jež jsou stanoveny *zvláštním právním předpisem o mimosmluvní odměně*“. Tímto právním předpisem je advokátní tarif. Podle jeho § 12 odst. 1 platí, že u úkonů právní služby mimořádně obtížných, zejména je-li k nim třeba použití cizího práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonů právní služby časově náročných může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek. O takovou situaci se i podle odvolacího soudu v případě odvolání žalobceva obhájce proti odsuzujícímu rozsudku okresního soudu nejednalo, na čemž úspěch odvolání ničeho nemění. Podle § 11 odst. 1 písm. c) AT dále platí, že mimosmluvní odměna náleží za další poradu s klientem přesahující jednu hodinu. Pokud by advokátní tarif mýnil honorovat každý další započatý časový úsek takové porady, jistě by užil obdobnou formulaci jako v případě § 11 odst. 1 písm. e) a g), oddělující tam předvídané úkony právní služby vždy započítáním dalších dvou hodin jejich trvání. Tak tomu ale není, což soud prvního stupně posouzením věci zohlednil zcela správně. O žalobcem uvažovaném „nebezpečně precedentním“ výkladu právního předpisu v souladu s jeho výslovným zněním nevidí odvolací soud důvodu polemizovat.

29. nárok ad d):

Odvolací soud se po přezkoumání věci neztotožnil ani s odvolací námitkou žalované, brojící proti přiznání paušální náhrady podle § 30 OdpŠk, ani s odvolacími námitkami žalobce, který aplikaci uvedeného zákonného ustanovení naopak odmítá, máje za to, že měl být případně poučován k prokazování skutečné výše vzniklé škody.

30. Žalobci se podle obsahu spisu dostalo na závěr jednání soudu prvního stupně konaného dne 10. 3. 2020 poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., aby tvrdil a prokázal konkrétní výdělkové příležitosti, o něž přišel vazbou. Uvedeným poučením soud prvního stupně reflektoval zcela správně, že způsob zjišťování ušlého zisku v obdobných případech závisí na prokázání konkrétních smluvních vztahů, které byly sjednány pro rozhodnou dobu, konkrétních obchodních příležitostí, o něž poškozený pro rozhodnou dobu přišel. Skutkovými tvrzeními žalobce v tomto ohledu bylo, že by pokračoval v tlumočení a obchodování se sanitární keramikou. Pak bylo na něm, aby prokázal konkrétní podmínky a majetkový přínos takové činnosti, k čemuž byl soudem prvního stupně správně veden. Soud prvního stupně nepochybil, pokud v tomto ohledu bez dalšího nevyšel z žalobcem předložených daňových přiznání, neboť tato nejsou důkazem o skutečných příjmech a výdajích žalobce v rozhodném období.

31. Odvolací soud sdílí skutkový závěr soudu prvního stupně, že žalobce po tomto procesním poučení, jeho procesní reakcí podáním ze dne 23. 3. 2020 a na něj navazujícím dokazováním provedeným při jednání dne 13. 7. 2020 prokázal právě jen jedinou výdělkovou příležitost, záležející v tlumočení pro Národní protidrogovou centrálu v jedné věci vedené její brněnskou expoziturou, v níž byl přibrán jako tlumočnický v únoru roku 2016, a tedy těsně před svým pravomocným odsouzením. V podání ze dne 19. 3. 2020 (na č. l. 122 spisu) tento policejní orgán výslovně připustil, že pro něj i s ohledem na celkový nedostatek tlumočnicků z a do albánštiny žalobce tlumočil i poté, co mu byla „pozastavena“ tlumočnická činnost (zjevně tedy po 22. 3. 2016), a že by v této praxi bylo bývalo pokračováno, pokud by žalobce nebyl umístěn ve vazbě.

32. Žalovanou rozporovanou otázku, do jaké míry byla taková praxe souladná se zákonem o znalcích a tlumočnících, nepovažuje odvolací soud za zásadně významnou. Žalovaná (stát) se může podle odvolacího soudu jen stěžít dovolávat důsledků jí vzpomínuté zásady *ex iniuria ius non oritur*, pokud

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

(by) to byl stát sám, kdo by v době vazby žalobci dával práci. Žalobce tudíž i podle odvolacího soudu prokázal pro období vazby vznik škody, nikoliv však její výši. Právě pro tyto situace je určeno ustanovení § 30 OdpŠk, přiznávající poškozenému paušalizovanou náhradu ušlého zisku ve výši 170 Kč, aplikované zcela správně soudem prvního stupně. Není pravdou, že by se žalobci nedostalo poučení podle § 118a o. s. ř. Průběh jednání před soudem prvního stupně dne 10. 3. 2020 svědčí o opaku.

33. **nárok ad e):**

Odvolací soud se plně ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že pravidelnému výkonu tlumočnické činnosti bránila v době po propuštění z vazby absence žalobcovy bezúhonnosti, nesouvisějící s předmětným trestním stíháním. Uvedený závěr odpovídá ustanovení § 20a písm. d) zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, podle něž právo vykonávat tlumočnickou činnost zaniká tlumočnickovi mj. pravomocným odsouzením za úmyslný trestný čin. Jistě nelze vyloučit, že by žalobce i v této době fakticky tlumočil pro xxx xxx xxx. Bližší okolnosti takového tlumočení však žalobce přes poučení podle § 118a o. s. ř. netvrdil ani neprokázal. Na rozdíl od nároku ad d) pak v této souvislosti nelze aplikovat žalobci prospěšnou paušalizaci náhrady škody podle § 30 OdpŠk. Výdělky v oblasti obchodu se sanitární keramikou nepřekročily ani po doplnění žalobních tvrzení a provedeném dokazování hypotetickou rovinu, což je ilustrováno i v odvolání („měl možnost rozjet více své podnikání...“). Proto soud prvního stupně nepochybil, pokud ani na tomto podkladě neshledal vznik konkrétní škody.

34. Ze všech shora vyložených důvodů odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil zamítavý výrok napadeného rozsudku tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci ještě částku 58 600 Kč (18 600 Kč na odškodnění imateriální újmy za vazbu a 40 000 Kč na odškodnění imateriální újmy za trestní stíhání), a ve zbytku zamítavého výroku, jakož i v odvoláním žalované dotčené části výroku vyhovujícího, napadený rozsudek potvrdil jako věcně správný (§ 219 o. s. ř.).

35. O nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.) rozhodl odvolací soud podle zásady úspěchu ve věci (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 2 a 3, § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř.), vycházející předně – stejně jako soud prvního stupně – z toho, že výsledek řízení projevující se tím, že poškozený dosáhne satisfakce uložením povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu, lze hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch, byť poškozenému nebylo přiznáno jím požadované plnění v celé jeho výši (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013). Uvedené pravidlo se přiměřeně uplatní i v odvolacím řízení. Dále odvolací soud vycházel ze soudem prvního stupně rovněž správně aplikovaného pravidla zformulovaného usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1435/2015), podle něž je při určování poměru úspěchu a neúspěchu účastníka, který vedle nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu v řízení uplatnil rovněž nárok (nároky) na jiné peněžitě plnění (objektivní kumulace), třeba vycházet ze vzájemného poměru tarifních hodnot takto uplatněných nároků, jež se stanoví podle § 8 a násl. AT. V případě nároků na odškodnění nemajetkové újmy činí tato tarifní hodnota 50 000 Kč podle § 9 odst. 4 písm. a) AT.

36. V souzené věci bylo předmětem řízení pět nároků se samostatným skutkovým základem [viz ad a) až e) výše], z toho dva nároky na odškodnění imateriální újmy s tarifní hodnotou 50 000 Kč a tři nároky na náhradu škody, u nichž tarifní hodnota odpovídá výši požadovaného peněžitě plnění. Požadavek na vyslovení omluvy není samostatným nárokem, jde toliko o formu satisfakce požadovanou na odškodnění újmy způsobené trestním stíháním. Žalobce v řízení plně uspěl v obou nárocích na odškodnění imateriální újmy (tarifní hodnota 2 x 50 000 Kč) a dále ohledně požadavků na náhradu škody v úhrnné výši 234 435,33 Kč (218 625,33 Kč na náhradu nákladů obhajoby, 15 810 Kč ušlý zisk za vazbu). Žalovaná byla v řízení úspěšná co do zamítnutých požadavků na náhradu škody činících v součtu 652 148,67 Kč (405 000 Kč + 221 508 Kč + 25 640,67 Kč). Aplikaci ustanovení § 30 OdpŠk nelze subsumovat ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř.,

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

nebot' se nejedná o situaci, kdy by rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu. Z uvedeného plyne, že pro účely určení poměru úspěchu a neúspěchu účastníků v řízení před soudem prvního stupně činí poměr tarifních hodnot 652 148,67 Kč ku 334 435,33 Kč ve prospěch žalované, což znamená, že žalovaná uspěla z 66% předmětu řízení. Přísluší jí proto 32% plných nákladů řízení před soudem prvního stupně, odpovídajících jedné paušální náhradě ve výši 300 Kč podle vyhlášky č. 254/2015 Sb. za vyjádření k žalobě, tj. částka 96 Kč. Pro odvolací řízení je poměr tarifních hodnot modifikován tím, že jeho předmětem již nebyl nárok na náhradu nákladů obhajoby ve výši 218 625,33 Kč, což znamená, že žalobce uspěl jen co do částky 115 810 Kč (2 x 50 000 Kč a 15 810 Kč), zatímco úspěch žalované se nezměnil (652 148,67 Kč). Žalovaná tedy uspěla z 85% předmětu odvolacího řízení. Přísluší jí proto 70% jeho plných nákladů, odpovídajících rovněž jedné paušální náhradě ve výši 300 Kč za podání odvolání, tj. 210 Kč.

37. Celkem tedy za řízení před soudy obou stupňů přísluší žalované na náhradu nákladů částka 306 Kč, kterou odvolací soud uložil žalobci zaplatit ve lhůtě k plnění podle § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.

38. K námitce žalobce, že mu měl být vrácen soudní poplatek za žalobu či snad jeho část, odvolací soud upozorňuje, že poplatkovým soudem je soud prvního stupně.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** v rozsahu, v němž jím odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku ohledně požadavků na zaplacení částek 150 000 Kč za újmu způsobenou trestním stíháním, 221 508 Kč na náhradu ušlého zisku za dobu vazby a 405 000 Kč na náhradu ušlého zisku za zbývající dobu trestního stíhání **přípustné** dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně rozhodujícího v této věci ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek dle § 237 o. s. ř., tedy jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Ve zbylém rozsahu **není** proti tomuto rozsudku dovolání přípustné. Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo na nařízení exekuce.

Praha 12. května 2021

JUDr. Eliška Mrázková v. r.
předsedkyně senátu